

Brüssel, 6.12.2012
COM(2012) 757 final

2012/0352 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

millega muudetakse rakendusotsust 2011/344/EL Portugalile liidu finantsabi andmise kohta

SELETUSKIRI

Portugali taotluse alusel andis nõukogu 17. mail 2011 Portugalile finantsabi (nõukogu rakendusotsus 2011/344/EL), et toetada jõulist majandus- ja reformikava, mille eesmärk on taastada usaldus, võimaldada majandusel tagasi pöörduda jätkusuutliku kasvu teele ning tagada Portugali, euroala ja ELi finantsstabiilsus.

Kooskõlas otsuse 2011/344/EL artikli 3 lõikega 10 on komisjon koos Rahvusvahelise Valuutafondiga ja konsulteerides Euroopa Keskpangaga vaadanud kuuendat korda läbi edusammud, mida kokkulepitud meetmete rakendamisel on saavutatud, samuti kõnealuste meetmete tõhususe ning majandusliku ja sotsiaalse mõju.

Võttes arvesse hiljutisi majandus-, eelarve- ja finantssuundumusi ning poliitilisi meetmeid, on komisjon seisukohal, et abi andmise aluseks olevaid majanduspoliitilisi tingimusi on tarvis mõningal määral muuta, et tagada kava eesmärkide saavutamine, nagu on selgitatud nõukogu rakendusotsuse suhtes väljapakutud muudatuste põhjendustes.

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

millega muudetakse rakendusotsust 2011/344/EL Portugalile liidu finantsabi andmise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 11. mai 2010. aasta määrust (EL) nr 407/2010, millega luuakse Euroopa finantsstabiilsusmehhanism,¹ eriti selle artikli 3 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Kooskõlas nõukogu rakendusotsuse 2011/344/EL artikli 3 lõikega 10 vaatas komisjon koos Rahvusvahelise Valuutafondiga ning Euroopa Keskpangaga konsulteerides kuuendat korda läbi edusammud, mida Portugali ametiasutused on kokkulepitud meetmete rakendamisel saavutanud, samuti kõnealuste meetmete tõhususe ning majandusliku ja sotsiaalse mõju.
- (2) Pärast majanduse tugevat reaalselt kahanemist 2012. aastal 3 % võrra prognoositakse, et majandusaktiivsus hakkab 2013. aasta teisest poolest järk-järgult taastuma ja kvartaalne kasvumäär muutub jälle positiivseks. 2014. aastaks prognoositakse majanduse kiiremat elavnemist sõltumata sisetarbimise negatiivsest mõjust. Makromajanduse väljavaadeted on oht halveneda. Kui majanduskliima peaks mõnes euroala riigis halvenema prognoositust enam, kanduks selle mõju üle ka Portugalile.
- (3) 2012. aasta eelarvepuudujäägi eesmärk 5 % SKPst jääb hoolimata teatavatest riskidest kehtima ka edaspidi. Kuigi eelarve täitmise kulude pool on kontrolli all, ei ole tulude laekumine kuni oktoobrini piisav hoolimata sellest, et eesmärki on allapoole juba korrigeeritud. Puudujäägieesmärgi saavutamiseks võetakse täiendavaid kokkuhoiumeeteid mahus ligikaudu 0,3 % SKPst, kuid ei ole päris selge, millist kasu need kokkuvõttes annavad. Peale selle on statistikaametil veel pooleli selle hindamine, kas puudujääki vähendava meetmena saab käsitada lennujaama kontsessiooni (ANA) müüki (hinnanguliselt 0,7 % SKPst).
- (4) Selleks et 2013. aastal saavutada eelarvepuudujääk 4½ % SKPst, hõlmab 2013. aasta eelarveseadus, mis võeti vastu 27. novembril, vabalt valitud meetmeid mahus üle 3 % SKPst. Kulude poole peal on eelarves ette nähtud vähendada avaliku sektori palgakulusid märkimisväärselt, milleks vähendatakse töötajate arvu ning ületundide eest makstavaid tasusid ja muid hüvitisi. Tervishoiusektoris süvendatakse ratsionaliseerimist riigi omanduses olevates ettevõtetes ning avaliku ja erasektori partnerlustes, kusjuures sotsiaalkulutusi kärbitakse veelgi. Tulude poole peal nähakse eelarves ette füüsilise isiku tulumaksu põhjalik reform, millega vähendatakse astmete arvu ja suurendatakse keskmist maksumäära vastavalt

¹ ELT L 118, 12.5.2010, lk 1.

Euroopa standarditele, säilitades samas astmelisuse ja vähendades maksusoodustusi. Peale selle kehtestatakse miinimumpalka ületavale maksustatavale tulule lisamaks 3,5 %, solidaarsusmaks 2,5 % kõrgeima astme tulule ja 5 % tulule, mis ületab 250 000 eurot. Ettevõtte tulumaksust saadavat tulu suurendatakse, piirates muu hulgas intressikulude mahaarvamise võimalusi, alandades kasumi maksimummäära suhtes kohaldatavat künnist ning muutes meetodit, mille alusel tehakse spetsiaalseid ettemakseid kontsernide maksustamise reguleerimisalasse kuuluvatele äriühingutele. Eelarve hõlmab ka kaudse maksustamise muutmist, nimelt tõstetakse tubaka, alkoholi ja maagaasi aktsiisimaksu, laiendatakse pärast kinnisvara ümberhindamist eraomandi maksubaasi ning kehtestatakse finantstehingute maks. Sellele lisaks suurenevad sotsiaalkindlustusmaksed, kuna neid hakatakse nõudma avaliku sektori töötajate lisatasudelt ja töötuhüvitistelt.

- (5) Kui vaadelda eelarvega ettenähtud meetmeid, annab eelarve kohandamisest 2013. aastal 80 % tulude suurenemine ja ülejäänud 20 % tuleneb kulude kärpimisest (olles arvesse võtnud konstitutsioonikohtu otsuse järel avalikus sektoris 13. palga uuesti kehtestamist ja 1,1 kordset kuupensioni). Võttes arvesse suures osas tuludel põhineva kohandamisega seotud riske, valmistavad ametiasutused ette eriolukorra meetmeid mahus 0,5 % SKPst, mida asutakse rakendama riskide realiseerumise korral. Meetmed koosnevad peamiselt kulude kokkuhoiust, nimelt palgakulude täiendavast kärpimisest, ning neid täpsustatakse 2013. aasta alguses seitsmenda läbivaatamise ajaks.
- (6) Eelarve kohandamist toetavad mitmed struktuurimeetmed, millega parandatakse kontrolli valitsemissektori kulutuste üle ja tulude laekumist. Kavas on eelkõige põhjalikult reformida eelarveraamistikku, et viia see vastavusse eelarvemenetluste ja -juhtimise parima tavaga. Uus kohustuste kontrollimise süsteem annab juba tulemusi, kuid selle rakendamist tuleb hoolega jälgida, et tagada kohustuste ja rahastamise kooskõla. Jätkatakse avaliku halduse reforme, mis on juba andnud märkimisväärset kokkuhoidu. Peamised reformid tulude haldamise ümberstruktureerimiseks on peaaegu lõpetatud ning ametiasutused püüavad parandada tulude laekumise jälgimist ja suurendada maksukuulekust. Avaliku ja erasektori partnerluste üle on alustatud uusi läbirääkimisi ning alates 2013. aastast prognoositakse märkimisväärset kokkuhoidu. Keskmiselt peaks riigiomandis ettevõtete tegevus jõudma tasakaalu aasta lõpuks. Tervishoiusektori reformid annavad märkimisväärset kokkuhoidu ja nende rakendamine jätkub üldiselt kooskõlas eesmärkidega.
- (7) Algatati kulude poole põhjalik läbivaatamine, et muuta avalik teenistus tõhusamaks ja usaldusväärsemaks ning samas hoida kokku ligikaudu 4 miljardit eurot ehk 2,5 % SKPst. Läbivaatamise eesmärk on vähendada kattuvusi kõigi avaliku sektori funktsioonide ja üksuste vahel ning suunata vahendid suuremat majanduskasvu andvatesse valdkondadesse. Meetmete kindlaksmääramine, kvantifitseerimine ja ajakava tuleks täpsustada 2013. aasta veebruariks. 2013. aasta stabiilsusprogrammis esitatakse lisateavet eelarve keskpikas perspektiivis konsolideerimise kava kohta.
- (8) Võttes arvesse komisjoni praegusi prognoose SKP nominaalkasvu kohta (-1,0 % 2011. aastal, -2,3 % 2012. aastal, 0,3 % 2013. aastal ja 2 % 2014. aastal) ning eelarve-eesmärke (5 % SKPst 2012. aastal, 4½ % 2013. aastal ja 2½ % 2014. aastal), kujuneb valitsemissektori võla suhe SKPsse eeldatavalt järgmiseks: 2011. aastal 108,1 %, 2012. aastal 120 %, 2013. aastal 122,2 % ja 2014. aastal 122,3 %. Võla suhe SKPsse stabiliseeruks alates 2012. aastast ja hakkaks 2014. aastast vähenema, eeldusel et eelarvepuudujääk edaspidi väheneb. Võla kujunemist mõjutavad mitmesugused eelarvevälised tehingud, sealhulgas mahukad finantsvarade omandamised, eelkõige võimalikuks pankade rekapitalizeerimiseks ja riigile kuuluvate ettevõtete rahastamiseks, ning erinevused tekke- ja kassapõhiste intressimaksete vahel.

- (9) Kapitali suurendamine 8,2 miljardi euro võrra on peaaegu lõpetatud ja see võimaldab osalevatel pankadel täita EBA kehtestatud kapitalipuhvri nõuet ning samuti saavutada programmieesmärk suurendada esimese taseme põhiomavahendite määra 10 %ni. Tõenäoliselt täidetakse eesmärk viia 2014. aastaks soovituslik laenude ja hoiuste suhte 120 %ni, kuna juba praegu on mõnel pangal see näitaja alla künnisväärtuse. Tugevdatakse ka jõupingutusi ettevõttesektoris rahastamisallikate mitmekesistamiseks. Lõppjärgus on õigusaktid pankade kriisilahendamise kohta, mis hõlmavad saneerimiskavu, sildpanku ja kriisilahendamisfondi.
- (10) Edusamme on tehtud majanduskasvu ja konkurentsivõimet edendavate struktuurireformide rakendamisel. Lisaks aktiivse tööturupoliitika tugevdamisele on ametiasutused lubanud vähendada lahkumistasusid, et suurendada tööturu paindlikkust ja töökohtade loomist. Kesk- ja kutsehariduse tegevuskava rakendamine kulgeb üldiselt plaanide kohaselt.
- (11) Heas tempos edeneb teenuste direktiivi ülevõtmine, mille eesmärk on vähendada tõkkeid turule sisenemisel ja elavdada konkurentsi ja majandustegevust, muutes eri riikide turule esmase sisenemise lihtsamaks. Lihtsustatakse ka litsentsimismenetlusi ja vähendatakse muud halduskoormust majanduse eri sektorites, nt keskkonna, territoriaalse planeerimise, põllumajanduse, maaelu arengu, tööstuse ja geoloogia valdkonnas. Ettevalmistamisel on raamseadus, milles sätestatakse kõige olulisemate riiklike reguleerivate asutuste toimimise põhimõtted, sealhulgas nende suur sõltumatus ja autonoomia.
- (12) Kohtusüsteemi reformid jätkuvad vastavalt kokkulepitud ajakavale. Kuhjunud kohtuasju on veelgi vähendatud ning läbi on viidud laiemaid reforme, nt kohtupiirkondade geograafiline reorganiseerimine ja tsiviilkohtumenetluse seadustik.
- (13) Kõik käesoleva otsusega nõutud meetmed aitavad Portugalis taastada majanduse ja finantssektori tugeva positsiooni ja taastada Portugali võime rahastada end turupõhiselt,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Rakendusotsuse 2011/344/EL artiklit 3 muudetakse järgmiselt.

- (1) Lõige 7 asendatakse järgmisega:

„7. Portugal võtab 2013. aastal kooskõlas vastastikuse mõistmise memorandumis sätestatud tingimustega vastu järgmised meetmed:

- a) valitsemissektori eelarve puudujääk ei ületa 2013. aastal 4½ % SKPst. 2013. aasta eelarve hõlmab püsivaid eelarve konsolideerimise meetmeid kogumahus vähemalt 3% SKPst, et vähendada valitsemissektori eelarve puudujääki vastavalt lõikes 3 osutatud ajakavale. Portugali valitsus otsib võimalusi suurendada kulude vähendamise kaalu 2013. aasta üldises konsolideerimismeetmete paketi, et tagada eelarve kohandamine eelkõige kulude poolel ja keskpika perioodi kasvu soodustaval viisil. Võttes arvesse eelarvetäitmisega seotud riske, valmistab Portugali valitsus 2013. aasta alguses ette erimeetmed mahu 0,5 % SKPst, mis võetakse kõnealuste riskide realiseerumise korral;
- b) 2013. aasta eelarve sisaldab tulu suurendavaid meetmeid, nimelt füüsilise isiku tulumaksu reform, millega lihtsustatakse maksustruktuuri, laiendatakse maksubaasi teatavate maksueeliste kaotamise abil, suurendatakse keskmist maksumäära, samas säilitades

astmelisuse; ettevõtte tulumaksubaasi laiendamist; kapitalitulu maksu määra tõstmist; aktsiisimaksu tõstmist ja omandi korduva maksustamise muutmist;

- c) 2013. aasta eelarve sisaldab kulude kärpimise meetmeid nt avaliku halduse ratsionaliseerimise, hariduse, tervishoiu ja sotsiaalhüvitiste valdkonnas; palgakulude kärpimist alaliste ja ajutiste töötajate arvu ja ületunnitasu vähendamise kaudu; avaliku ja erasektori sotsiaalsiirete ja -toetuste süsteemi tõhustamist; piirkondlikele ja kohalikele omavalitsustele tehtavate maksete vähendamist ning riigiettevõtete madalamaid tegevus- ja kapitalikulusid.
- d) Portugal jätkab erastamiskava rakendamist;
- e) Portugal koostab omavalitsustele ühtsed tulu prognoosimise suunised;
- f) Portugal süvendab jagatud teenuste kasutamist avalikus halduses;
- g) Portugal vähendab eri ministeeriumide kohalike filiaalide arvu (nt maksunduse, sotsiaalkindlustuse, õiguse valdkonnas), koondades need ühte punkti, ja arendades programmi jooksul edasi e-haldust;
- h) Portugal jätkab haiglavõrgustiku reorganiseerimist ja ratsionaliseerimist ning spetsialiseerib, koondab ja vähendab haiglateenuseid ning juhib ja haldab haiglaid ühiselt. Lõpetab tegevuskava rakendamise 2013. aasta lõpuks;
- i) rahvusvahelise mainega ekspertide abil viib Portugal pärast uue linnaalade üüriseaduse 6/2006 muudatuste ja renoveerimise haldusmenetlust lihtsustava dekreetseaduse vastuvõtmist läbi kinnisvaraturu toimimise põhjaliku hindamise;
- j) Portugal loob üleriigilise maa registreerimise süsteemi, et võimaldada linnaplaneerimisel jaotada kasu ja kulusid võrdsemalt;
- k) Portugal tagab haridus- ja koolituspoliitika tulemuste ja mõju analüüsi, jälgimise ja hindamise vahendi täieliku toimimise ja määrab kindlaks võrdlusaluseks olevad kutsekoolid;
- l) Portugal võtab vastu sektoripõhised seni tegemata muudatused, mida on vaja teenuste direktiivi täielikuks rakendamiseks;
- m) Portugal rakendab eesmärgiks seatud meetmed, et järjest vähendada jõustamist käsitlevate pooleliolevate juhtumite arvu ning lahendada kuhjunud kohtuasjad;
- n) Portugal võtab vastu raamseaduse peamiste riiklike reguleerivate asutuste kohta, et tagada nende täielik sõltumatus ja majanduslik-, halduslik- ja juhtimisalane autonoomia;
- o) Portugal parandab ettevõtluskeskkonda ja lõpetab selleks pooleliolevad halduskoormuse vähendamise reformid [ühtne kontaktpunkt, mis on ette nähtud teenuste direktiiviga, ja eelnevat heakskiitu mittevajavad projektid] ja lihtsustab veelgi kehtivaid litsentsimismenetlusi ja eeskirju ning vähendab majanduses halduskoormust, mis on majandustegevuse arengu peamiseks takistuseks;
- p) Portugal lõpetab sadamaid käsitleva tööõiguse ja sadamate juhtimissüsteemide reformi, sealhulgas vaatab läbi sadamate käitamise kontsessioonid;
- q) Portugal rakendab meetmed, mis parandavad transpordisüsteemi toimimist;

- r) Portugal rakendab meetmed energiatariifi võla likvideerimiseks ja võtab täielikult üle ELi kolmanda energiapaketi.”

* ELT L 376, 27.12.2006, lk 36.

** ELT L 255, 30.9.2005, lk 1.

*** ELT L 48, 23.2.2011, lk 1.

- 2) Lõige 9 asendatakse järgmisega:

„9. Usalduse taastamiseks finantssektori vastu rekapitalizeerib Portugal nõuetekohaselt pangandussektori ja tagab selle finantsvõimenduse kavakindla vähendamise. Seoses sellega rakendab Portugal finantsstabiilsuse tagamiseks pangandussektori toimimise strateegia, mis on kokku lepitud komisjoni, EKP ja IMFig. Eelkõige teeb Portugal järgmist:

- a) soovib pankadel tugevdada jätkusuutlikult oma tagatispuhvreid;
- b) tagab pangandussektori finantsvõimenduse tasakaalustatud ja nõuetekohase vähendamise, mis on oluline selleks, et alaliselt kõrvaldada rahastamise tasakaalustamatus. Pankade rahastamiskavades seatakse eesmärgiks vähendada laenude ja hoiuste suhet 2014. aastal soovitusliku näitajani ligikaudu 120 % ning vähendada keskpika ajavahemiku jooksul sõltuvust eurosüsteemi rahalistest vahenditest. Kõnealused rahastamiskavad vaadatakse läbi kord kvartalis;
- c) toetab erasektoris ja eelkõige VKEde hulgas rahastamisvõimaluste mitmekesistamist rea meetmetega, mille eesmärk on parandada nende juurdepääsu kapitaliturgudele ja ekspordikrediidi kindlustusele;
- d) jätkab riigile kuuluva grupi Caixa Geral de Depósitos’e tõhustamist;
- e) optimeerib BPNilt kolmele riigi osalusega eriotstarbelisele äriühingule ülekantud varade taastamist varade haldamise allhanke kaudu kutselisele kolmandale isikule, kellel on volitus aja jooksul varasid järk-järgult taastada. Portugali valitsus valib varasid haldava isiku võistupakkumisega ning lisab volitusele sobivad stiimulid sissenõutud summade maksimeerimiseks ja tegevuskulude minimeerimiseks. Portugali valitsus tagab tütarettevõtjate ja varade õigeaegse võõrandamise kahes ülejäänud riigile kuuluvas eriotstarbelises äriühingus;
- f) tuginedes esialgsetele ettepanekutele, millega ergutatakse ettevõtlussektori rahastamisvõimaluste mitmekesistamist, töötab välja ja rakendab võimalusi, mis pakuvad ettevõtlussektorile traditsioonilise pangakrediidi kõrval alternatiivseid rahastamisvõimalusi. Portugali valitsus hindab liidu valitsemissektori rahastatavate ekspordikrediidi kindlustusskeemide tõhusust, et võtta asjakohased ekspordi edendamise meetmed, mis on kooskõlas ELi õigusega;
- g) tagab kriisifondi esialgse ja perioodilise rahastamise kahes järgus – kiidab esimese sammuna heaks dekreetseaduse pankade maksete kohta kriisifondi ja teiseks kiidab heaks järelevalveteatise pankade konkreetsete perioodiliste maksete kohta; võtab vastu taastekavasid käsitlevad järelevalve teatised. Eelisjärjekorras on pankade süsteemse tähtsusega saneerimis- ja kriisilahenduskavade läbivaatamine;

- h) rakendab finantseerimisasutuste raamistiku kodumajapidamiste võla kohtuväliseks restruktureerimiseks, muudab ettevõtete võla restruktureerimise sujuvamaks ja rakendab tegevuskava üldsuse teadlikkuse tõstmiseks seoses restruktureerimisvahenditega;
- i) esitab parlamendile riigi kapitalile juurdepääsu reguleerivas õigusraamistikus tehtud muudatused, millega võimaldatakse riigil rangelt piiratud asjaoludel ja vastavalt riigiabi eeskirjadele teostada kontrolli asutuse üle ja viia läbi kohustuslik rekapitalizeerimine.”

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Portugalile.

Artikkel 3

Käesolev otsus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*